

Complexele unora dintre preoţii de mir

Suntem tentaţi adeseori să apreciem pe cei de lângă noi după capriciile în care am fost crescuţi, după măsura duhovnicească la care ne aflăm. Astfel, cei ce trăiesc lumeşte, neavând ca îndreptar al minţii şi faptelor lor pe Hristos, Evanghelia şi Biserica, rareori te înţeleg şi mai rar sunt de acord cu faptele tale, simţindu-se incomod când le stai în preajmă. Şi nu sunt puţini.

Alţii mai "rigorişti", ştiutori de citate şi definiţii, posedaţi şi răpuşi de neînduplecatul duh al normelor şi formulelor, dând sentinţe ce te aruncă în deznădejde, sugerează că cine nu e instruit, învăţat, cult cu greu se va mântui. Nici aceştia nu sunt puţini!

Împlinind ori cunoscând teoretic pravile şi rânduieli, purtând grijă de anumite nevoi bisericeşti, socotiţi, aşadar, "oameni ai Bisericii", mulţi dintre aceştia rămân totuşi lumeşti, neschimbaţi în fire şi gânduri, neînnoiţi duhovniceşte, robiţi vechilor deprinderi, deşi "zilnic" în biserică. Dintre aceştia fac parte şi unii slujitori ai Sfântului Altar, clerici ce nu se sfiesc să-şi arate dispreţul faţă confraţi, dispreţ ce vizează îndeobşte aspecte ale ortodoxiei tradiţionale, mai precis unele detalii ce ţin de "pravoslavnicia" sănătoasă dar anacronică a unui preot: păr mare, barbă netunsă, totdeauna cu reverendă (dacă e monah cu dulamă şi rasă), simplitate în ţinută, naturaleţe în gesturi şi priviri, vorbire hotărâtă şi fără ocolişuri, slujbe "lungi", "necenzurate", săvârşite cu cuvenita evlavie, lipsiţi de maliţioasă grandoare ori de ştiuta indiferenţă. Dacă acest preot face parte din cinul monahal, frate în Hristos, preotul de mir se va simţi cu atât mai îndreptăţit să-l dispreţuiască.

Când repudiatele virtuţi (cândva fireşti, astăzi rar întâlnite) ale respectivului preot sunt însoţite de trăirea în sărăcie, înfrânare, asprime, adăugând şi neabsolvirea studiilor superioare ("păcat capital"), atunci omul lui Dumnezeu e "depăşit", iremediabil "ratat" în ochii "doctoranzilor". Astfel de sentinţe nutresc îndeobşte unii preoţi de mir (şi nu numai) faţă de monahi şi de preoţii monahi socotiţi paraziţi ai societăţii, analfabeţi şi inculţi, arborând faţă de aceştia o mină sobră şi distantă, eventual "înţelegându-i" cu superioară îngăduinţă. În opinia acestor confraţi mănăstirile sunt asociate cu oarece cătune preistorice, iar călugării confundaţi cu vreo specie de inguşi trăitori în rezervaţii.

Faptul că mulţi dintre monahi duc un trai auster, se poartă modest îmbrăcaţi, lipsiţi de rafinamente "cultural-artistice", vorbesc nepretenţios, adoptând uneori atitudini naive trădează mai degrabă dreaptă socoteală, delicateţe şi mărime de suflet, nicidecum blazare, ignoranţă, mitocănie, cum vor să se înţeleagă "subţirii" înnoitori.

Mândria lumească şi mireneasca deşteptăciune este înaintea Mântuitorului Hristos – dispreţuit de emancipaţii gnostici, cândva numiţi "cărturari", acum "teologi" –, orgolioasa venerare a deducţiilor, silogismelor şi ideilor tributare cunoaşterii intelectuale, simptome ale gnozei "încreştinate" de clerici deopotrivă cu scolastica atât de fecundă în facultăţile teologice, al fel ca şi în biserici.

Iscodirea umanistă, omeneasca mintoşenie antihristică numită capacitate, ştiinţă, cunoaştere, cultură etc. într-un cuvânt, emancipare, luând în Biserică locul smereniei şi pocăinţei statornicite de sfinţi atât turmei, cât şi păstorilor (deci inclusiv clericilor şi teologilor), a devenit astăzi piatră de poticnire pentru "inteligheنţia" ortodoxă (?!) prinsă în capcana părerii de sine cu ajutorul "marilor idei" slobozite în minţile tuturor de duhul trufiei şi al slavei deşarte.

Dobândirea pe cale intelectuală a cunoştinţelor teoretice despre cele ce, fiind lucrări duhovniceşti, cer a fi cunoscute pe cale duhovnicească, adică prin făptuire, naşte între clericii "emancipaţi" înşelarea potrivit căreia vieţuirea duhovnicească (în duh, asemenea "duhurilor", îngerilor) ar fi un privilegiu al celor preocupaţi de studiu şi intelectuala cunoaştere, a titraţilor, licenţiaţilor şi împătimiţilor de cultură. Dacă ar fi fost cu putinţă mântuirea şi înduhovnicirea prin cultură, mintea omenească ar fi fost proclamată infailibilă încă din rai, Adam s-ar fi împotrivit cu puterea propriei capacităţi cerebrale ispitirii şarpelui, iar întruparea Mântuitorului Hristos pentru neamul omenesc n-ar mai fi fost necesară. Dacă, încă din primele veacuri creştine, cultura ar fi fost calea către cer, pustnicii s-ar fi nevoit în universităţi, pustiurile ar fi fost transformate în academii, iar mucenicii s-ar fi jertfit "intelectual", murind teoretic, iar nu prin muceniceasca chinuire a simţurilor trupului.

Datorită înşelătoarei "culturi duhovniceşti", proestoşii, deveniţi sclavi ai trândăviei duhovniceşti pricinuitoare de nepricepere duhovnicească, se refugiază în ortodoxia universitară a duhovniciei teoretice prin intermediul facultăţilor teologice.

"Compensând" lipsa ortodoxiei lăuntrice a viitorului preot, ortodoxia instituţional-administrativă oferă tânărului student nu doar iluzia de a se fi izbăvit de trauma sterpiciunii duhovniceşti înrădăcinată în suflet, ci chiar şansa de a se "angaja" şi "munci" în ortodoxie ca funcţionar, respectiv "salariat" al vieţuirii duhovniceşti (îngereşti). Aşadar slujitorul altarului cel întocmai cu îngerii slujeşte lui Hristos Cel Prigonit pentru că e plătit, înduhovnicind sufletele cu cunoştinţe teoretice pe care le ştie fiindcă le-a învăţat.

Un astfel de cleric, complexat de sindromul instruirii, va iubi tot ce ţine de învăţare, de prolifica învăţătură a minţii căzute a umanităţii. Se va simţi atras de multele ştiinţe, descoperiri, cercetări, studii, reguli de politeţe, maniere, fast, eleganţă, rafinament, diplomaţie, galanterie etc; mode, tradiţii, obiceiuri, datini, ceremonii, marile înfăptuiri ale omenirii din toate timpurile înmănuncheate în ceea ce numim "cultură".

Impresionat de felurimea titlurilor şi premiilor (printre care se numără şi licenţa în teologie), adevărate dovezi de recunoştinţă oferite truditorilor minţii hipnotizaţi de marile idei, tânărul preot-mercenar al ortodoxiei publice nu se va lăsa ispitit de vieţuirea proscrisului Hristos, nici nu va ezita să-şi dispreţuiască confratele, care, conştient şi voluntar ori din obişnuinţa firii, nu iubeşte nimic din "frumuseţile" culturii şi odihna traiului înstărit – fapte pentru care va fi socotit nătărău, învechit, om de nimic.

Biruit de ceea ce într-un cuvânt numim complexele deşteptăciunii, cărturarul preot, nutrind "fireşti" reţineri faţă de tagma monahală, este prezent totdeauna acolo unde este lăudată "mintea": la festivaluri, cenacluri, simpozioane, întâlniri literare, expoziţii de artă etc., însă rar ori deloc la uşile marilor duhovnici trăitori în mănăstiri.

Optând pentru titlul pretenţios de "personalitate culturală" şi om al "cetăţii" neştiutele virtuţi monahale ale pribegilor de prin munţi şi păduri nu-i răscolesc firea spre a rupe cât de puţin din tihna de popă chivernisit dator să-şi agonisească ceva din sfânta nelinişte a celui neîmpăcat cu cele lumeşti – virtute atât de rară între cucernicii preoţi ucenici şi urmaşi ai Celui ce nu avea «unde să-şi plece capul».

Este bine să se ştie că mulţi monahi, deşi la prima vedere par "depăşiţi" de evenimente, "întârziaţi" ori "săraci cu duhul" având o înfăţişare deseori "ştearsă", "comună" în "simplitatea" lor ascund virtuţi ce scapă trufiei "cărturarilor", virtuţi care dacă ar fi etalate spre cinstire ar complexa cu siguranţă pe "înalţii cugetători". Monahul se sileşte să fie neîncetat şi fără a-şi pretinde pentru aceasta merite deosebite, gazdă generoasă tuturor pelerinilor (inclusiv celor care îi privesc infatuat, cam "de sus" pe monahi adresându-li-se deseori ca unor slugi de casă prea-îndatorate înalţilor oaspeţi) în orice oră de zi şi de noapte, neplângându-se şi nereproşând acestora "îndrăznelile necreştineşti şi de departe antimonahale de care mulţi dintre ei adesea sunt vinovaţi (ţinută, gălăgie, pretenţii de confort, strigăte, alergări, muzică în incinta mănăstirii, alarme, claxonări declanşate în vremea când monahii se roagă ori se odihnesc în "liniştea" schitului, îndrăciţi şi bolnavi mintal ce tulbură liniştea obştii, fumători şi beţivi ce nu-şi întrerup nici în aceste locuri urâtele patimi etc.). Monahul îşi ia asupră-şi crucea răbdării unor astfel de "oameni", deşi la fel ca "domnii intelectuali" şi preoţii cu obraji catifelaţi posedă la rându-i dovada absolvirii unor studii superioare, "slăvita" diplomă atât de des şi penibil invocată orişiunde, lăsând în urmă poate o carieră profesională şi o situaţie prosperă nu chiar de lepădat şi acceptându-şi împăcat umila şi neînsemnata treaptă de "rândaş" nebăgat în seamă. Iată dar suficiente motive pentru ca monahului să i se dea cinstea ce i se cuvine, chiar dacă el nu-şi revendică acest drept, încredinţat fiind de deşertăciunea aprecierilor omeneşti (atât de "zgârcite" faţă de el şi iluzorii totodată) şi de dobândirea bărbăţiei sufleteşti totodată pricinuită de atitudinea unora dintre fraţii lor liturghisitori cu suflete mici şi cugete înalte.

Ieroschimonah HRISTOSTOM